

Telefon štev. 3040.

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15 v mesecu Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 2 Din. Rokopisne ne vračajo Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravištvo v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica. Telefon štev. 3040.

Praznik zedinjenja.

Misel jugoslovenskega narodnega in državnega zedinjenja praznuje letos 1. decembra svojo enajstletnico. Ta misel je v svoji enajstletnici še posebno izrazita in zmagovita na celi črti. In to daje tej misli letos posebno slovesno značaj. Po desetih letih, ki so potekla v raznih poskusih, strankarskih bojih, ko je vsaka struja iskala metod, kako dati zedinjenju pravo in trajno obliko, se nahajamo danes, v enajstem letu našega zedinjenja v štadiju, ko se ta oblika ustvarja. Modrost in smotrna energija našega vladarja je dosegla to, česar niso mogle ustvariti raznovrstne stranke. In v tem znamenju praznujemo v enajstem letu našega zedinjenja prvi december kot eno telo in ena duša.

Naš narodni in državni problem je pretežno moralnega značaja. Skupno življenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so se stoletja razvijali ločeno, pod vplivom ločeno, pod vplivom dveh različnih kulturnih območij, v odvisnosti od drugih narodov, ki so delali na našem razdor. zahteva ogromno samodisciplino, visok idealizem in junaško voljo žrtvovati se drug drugemu. One razlike, ki so globoko fundirane v naši duševnosti, ki na sebi niso slabe, ampak zelo pozitivne, ki se med seboj nikakor ne izključujejo, ampak polarno dopolnjujejo, se mo-

rajo med seboj v novo višjo, ustvarjajočega življenja polno enoto podružiti. Na drugi strani pa se zahteva miren, trezen razum, ki nam veli, da ne sledimo v svojo skupno škodo rušečim nagonom, ampak jasnemu spoznanju, kar je skupna korist vseh.

Misel zedinjenja, ki so jo spočeli in razvijali vsi srbski, hrvaški in slovenski rodoljubi v času, ko smo še vsi, eni bolj, drugi manj, ječali pod tujim jarmom, je prišla po naši državni združitvi do svojega najkrepkejšega izraza v manifestu našega kralja, ki je apeliral na vse brate Jugoslovence, ki žive pod eno streho, naj pozabijo na vse razprtije, naj se zavejo svojega najglobljega jedinstva in zgrade skupno jugoslovensko telo, ki bo ključovalo vsem sovražnim silam.

Ta apel je odjeknil v poslednji koči Srbov, Hrvatov in Slovencev in zato je praznovanje enajste obletnice tako svečano in slovesno, da veselja igra srce.

In mi, vojni invalidi, vojne vdove, vojne sirote in vojne žrtve sploh, ki smo največ dali za ustvaritev naše države, za zidavo jugoslovenske hiše, praznujemo to enajstletnico v prepričanju, da postajamo močni, nepremagljivi.

O pravici na železniške legitimacije.

To vprašanje je po novem invalidskem zakonu tudi spremenjeno. Način izdajanja se namreč ni spremenil, pač pa je dvomljivo kdo ima še pravico in kdo nima več pravice do polovične vožnje? Ker se bližamo novemu letu in bo treba železniške legitimacije podaljšati, bo najbrž mnogo neupravičenih zahtev. Da pa se bodo znali naši invalidi ravnati, moramo položaj pojasniti. Mnogo invalidov je reduciranih. Dotični seveda tudi pri polovični vožnji ne prihajajo več v poštev.

Vsi 20%-ni invalidi in sploh izpod 30%, civilni in vojaški invalidi, vsi radi kazni reducirani, in izseljenci in morejo dobiti več železniških legitimacij, ker jih je novi invalidski zakon izbrisal in jim odrekel vse vrste pomoči. Takim seveda ni treba vlagati nobenih prošnji za podaljšanje, ali pošiljati slike za nove legitimacije.

Vendar pa moramo izraziti že pri njih izmed teh naše pomisleke in sicer glede vojaških invalidov. Mi mislimo, da vendar ne obstoja namen vojaške (mirnodobske) invalide pustiti brez zaščite, temveč jih najbrž zaščititi po drugih odredbah. Zato smo mnenja, da bi takim mirnodobskim vojaškim invalidom vendar dovolili še naprej neprekinjeno vozne ugodnosti; čeprav ne na podlagi invalidskega zakona. Priporočamo, da naj vojaški invalidi zaprosijo za vozne legitimacije s posebnimi prošnjami ministrstvu za promet.

Drugače pa je z invalidi, ki so bili priznani zbog bolezni. Po § 113 invalidskega zakona uživajo invalidi-bolniki še nadaljno delno zaščito in sicer brezplačnega zdravljenja. Nje moramo torej smatrati vseeno še za priznane invalide, toda ne s popolno zaščito ker obdrže samo še edino pravico. V § 113 invalidskega zakona je izrecno rečeno, da je ta pravica samo brezplačno zdravljenje in je omejena na toliko, kolikor določajo §§ 16 do 20 inv. zakona. Z brezplačnim zdravljenjem je zvezano tudi vprašanje brezplačne vožnje, ki je potrebna za prihod v bolnice. Te pravice pa invalidi-bolniki več nimajo, ker jo daje § 30 invalidskega zakona, ki pa zanje ne velja. V istem paragrafu je določena tudi trikratna polovična vožnja, katera na ta način invalidom-bolnikom tudi odpade. Plačevati bodo morali, ako se bodo šli zdraviti, sami vožnjo.

Invalidom-bolnikom se torej tudi ne podaljšujejo železniške legitimacije in ne izdajajo nove.

Nasprotno pa je dovoljena brezplačna vožnja po novem invalidskem zakonu pohabljenim sirotam in družinskim članom vojnih žrtev, kadar potujejo na zdravljenje ali ortopediranje (§ 34) in tudi staršem padlih, ako morajo potovati k zdravniškemu komisijskemu pregledu

(§ 37). Pri tem je treba paziti, da nimajo v vsakem slučaju, če so bolni in gredo k zdravniku, brezplačne vožnje.

Ako primerjamo, da invalidi-bolniki nimajo pravice do brezplačne vožnje v slučajih zdravljenja, dočim se ista na novo dovoljuje pohabljenim otrokom in staršem, si moramo misliti le pomanjkljivost v tekstu, ki jo je treba popraviti.

Imamo pa še neko zelo važno vprašanje? Do sedaj so vsi priznani invalidi prejeli invalidnino in sicer ali celo, ali pa vsaj polovično. Sedaj pa oni, ki niso siromašni ne prejema ničesar. Takih pa je veliko, posebno, ker je nova odmeritev neposrednih davkov tako visoka. Računati smemo na 30% slučajev izmed vseh naših invalidov, da ne bodo več priznani za siromašne.

Vsem takim nesiromašnim priznanim invalidom pa gredo razen invalidnine skoro vse druge pravice. Tudi brezplačna in polovična vožnja jim pripada.

Člen 30 invalidskega zakona govori: »Vojni invalidi imajo pravico do brezplačne vožnje.« Ravno tako pravi zadnji odstavek: »Če potujejo vojni invalidi po privatni potrebi, imajo pravico do ugodnosti polovične vozne cene trikrat na leto.« Zakon ne stavi pri tem nobene pogoja siromašnosti, zato gre pravica do brezplačne in polovične vožnje tudi takim, nesiromašnim, ki samo iz tega vzroka ne prejema invalidnine, ker so vseeno vojni invalidi. Rečeno je, vojni invalidi torej vsi! Sicer bi na ta način lahko smatrali tudi bolnike-invalidi o katerih smo že gori govorili, ako bi ne bili za nje izrecno citirani oni paragrafi, ki samo še veljajo za nje.

Kakor se iz vseh teh pojasnil razvidi, bo v bodoče težko presojati in odločati, komu se mora legitimacija za vožnjo podaljšati in komu na novo izstaviti in komu ne? Do sedaj je Direkcija državnih železnic napravila legitimacije na podlagi izpiskov ali potrdil Računovodstva finančne direkcije, da vsi dotični v redu prejemajo invalidnino? Odslej pa ni merodajna samo invalidnina. V slučajih pri nesiromašnih invalidih bo moralo računovodstvo vsakako poleg izjave, da iz tega vzroka ne prejema invalidnine vendar predlagati izstavitve ali podaljšanja žel. legitimacij.

Ker pa ima računovodstvo zgolj zabeleženo, da je invalidnina ustavljena, je težko izbirati, katerim je ustavljena kot invalidom-bolnikom, kot kaznovanim ali kot nesiromašnim? Zato se bodo morali brigati invalidi sami.

Pri vsakem podaljšanju ali naročilu legitimacije, v takih slučajih se pojasni, ako kdo ne prejema invalidnine ker ni siromašen.

Težkoče bodo gotovo tudi pri voznjah pohabljenih sirot in staršev ker oni nimajo legitimacij za 3 kratne vožnje, s katerimi se izkažejo poleg pozivnic. Ako se jih ne bo pripuščalo, bo treba nekaj ukreniti.

Občni zbor Zveze bivših vojakov svetovne vojne.

V nedeljo dne 24. novembra t. l. se je vršil v salonu gostilne »pri Jerneju« v Ljubljani na Sv. Petra cesti občni zbor Zveze bivših vojakov iz svetovne vojne.

Poleg centralnega odbora je bilo navzočih precej delegatov iz pokrajine in tudi nekaj bližnjih članov. Zborovanje je bilo zelo stvarno in je pokazalo mnogo zanimivega. Pokazalo se je, da je vez, ki drži naše vojne tovariše skupaj v ljubezni in medsebojnem podpiranju zelo trdna. Čeprav se staramo, ne ostaja pozabljeno vojno tovarištvo in prijateljstvo.

Ob 9. uri je otvoril zborovanje predsednik Zveze g. major Colarič. Poročila funkcionarjev, so bila brez posebne debate odobrena. Pač pa se je več govorilo o posameznih problemih pri referatih. Tako so se navzoči v marsičem spomnili invalidskega vprašanja, posebno pa podpiranja sirot. Predvideno je, da bo zveza tudi v bodoče kolikor mogoče pomagala vojnim sirotam. Veliko zanimanje se je pokazalo tudi za naše vojne slepce, katerim je zveza že lani naklonila precejšnje podpore in jih tudi v bodoče ne bo spustila iz vidika. Žal, da se celotno invalidsko vprašanje ne more spraviti v sklad, kakor si vedno želimo.

Nadalje si misli zveza reorganizirati svoja pravila in po njih razširiti ter utrditi svoje organizacije. Debate o tem je bilo mnogo in podane so smernice, ki jih bo v predpripravi izvršil poseben odsek, potrdil pa izredni občni zbor v najkrajšem času. Z novimi akcijami bo šla tako poživljena Zveza bivših vojakov na delo med našim narodom. Veliko smisla za to je pokazala že sedaj organizacija iz Ptujca, ki je organizirala sanitetno in reševalno prostovoljno službo. Navzoči tov. predsednik iz Ptujca je predočil vse tamkajšnje hvalevredno delovanje in pokazal tudi nekaj tozadevnih slik.

Zveza se bo brigala še dalje tudi za grobove bivših vojakov in spomenike, ki že dičijo mnoga naša pokopališča in trge.

Organizacija iz Trbovelj, je poslala na zborovanje biv. kurata g. Rateja s stvarnimi predlogi za bodoča pravila in delovanje. Tudi iz Most pri Ljubljani je pripravljen elaborat, ki se bo v bodoče predelal. Podeželske organizacije po večini do sedaj niso imele pravega smisla za delovanje, mnogo jih je pa oviralo, ker niso bile popolnoma samostojne po pravilih. To se bo popravilo in z novim delovanjem bodo gotovo postale organizacije tisočerih bivših borcev močne in agilne. K temu vprašanju je zastopnik našega združenja v zvezi, tov. Tomc bodril delegate, da naj se poprimejo organiziranja in naj ne zaostaja nobena organizacija, ki ne bi držala svoje bivše borce v naših vrstah. Zahvalil se je tudi, za invalidom vselej izkazano pomoč.

Odbor je ostal po večini stari pod predstvom zaslužnega g. majorja Colariča, le po želji iz Hrušice se je pritegnilo še enega odbornika iz ljubljanske okolice.

Zborovanje je zaključil moščanski pevski zbor s priljubljenima »Oj Doberdob« in »Oj ta soldaški boben« ki sta danes himni bivših Janezov.

Rok za prijave je minul.

Za prijave po novem invalidskem zakonu je določen končni rok dne 30. novembra 1929. Po tem dnevu se smatrajo vse prijave za zakasnele.

Mi smo opozarjali na to v vsaki naši številki, naš list je precej razširjen saj ga dobiva vsak redni član ali članica. Zato upamo, da so naši člani in članice vsi pravočasno vložili prijave, za nečlane pa se nismo dolžni brigati.

Vendar pa bo nekaj zamudnikov prišlo k organizaciji potem, ko jih bodo že povsod zavrnil. Sigurno je nekaj takih, ki se niso prija-

vili. Kratkotrajno jih bomo odklonili ker se ne da nič več napraviti.

Jasno je, da bodo vsi taki brez razlike svoje pravice izgubili, ako ne bodo pozneje s pravilnikom k invalidskemu zakonu ali s kakim dodatnim zakonom dovoljene naknadne prijave?

Naše organizacije opozarjamo, da naj ne sprejemajo nobenih naknadnih prijav, ali prošelj za spregled zamude ker so brezpredmetne. Navadno se taki slučajji zapisujejo ter odstopajo Oblastnemu odboru, ki naj potem pomaga in nekaj nemogočega stori? Škoda za delo in poštine.

Ako bo v tem oziru kaj spremenjeno ali naknadno dovoljeno, bomo že opozorili v našem listu.

Vendar pa so slučajji, za katere ni bilo treba sedaj prijav.

Mnogo je bilo takih zadev, ki sploh še niso bile po prejšnjih zakonih rešene. Akti so bili še pri sodiščih, največ pa pri višjem invalidskem sodišču tako, da ni bilo še rešitve ali dotičnim pripada zaščita in invalidnina ali ne? Take zadeve imenuje invalidski zakon kot nerešene spore. Prijave so bile za vložiti le v onih slučajjih, ako so osebe prejemale invalidnino. Onim katerim pa to pravo sploh še ni bilo rešeno, da je še viselo ni bilo treba sedaj vlagati prijav.

To so na primer zadeve glede povišanja invalidnine na podlagi večjih procentov, obnove postopanja reduciranec, prejemanje invalidnine v drugo pokrajino. Po dosedanem invalidskem zakonu mora invalidsko sodišče rešiti najprej take nerešene spore to je zadeve, ki smo jih ravnokar navedli. Šele potem začne prevajati ostale za novo invalidnino. Ravno tako mora Višje invalidsko sodišče, ki je sedaj samo v Beogradu, rešiti najprej nerešene spore pri čemur je misliti na potrditve prvoinštančnih sklepov. V kolikor ni še rešilo takih potrditev bivše Višje invalidsko sodišče v Zagrebu, je odstopilo vse v Beograd.

Toraj v vseh takih slučajjih prijave sedaj sploh niso bile potrebne. Take zadeve je treba rešiti najprej še po prejšnjih invalidskih zakonih in tozadevnih predpisih. Šele ko bodo imeli dotični v rokah pravomočne rešitve o priznanju, jih bo treba prevesti po sedanem invalidskem zakonu. Zanje toraj ne more veljati sedaj stavljeni rok za prijave 30. novembra t. l. Ako jim bo pozneje treba vložiti posebne prijave in do kdaj, se bo odločilo. Invalidsko sodišče jim bo dalo potrebna navodila. Najbrž bodo predložili nekatere listine, pred vsem zdravniška spričevala, nakar bodo prevedeni. Imamo pa

Naše gibanje.

Invalidsko sodišče pri Dravski divizijski komandi v Ljubljani je že urejeno in polno zaposleno s pripravljanim za odločbe, ki se prej ne bodo mogle izdajati, dokler ne bodo vsi spisi vpisani in na novo označeni. Kljub malemu številu osebja, pripravljalo delo precej hitro napreduje in je vpisanih že nad deset tisoč invalidskih spisov, vseh skupaj bo pa okroglo 25.000. — Invalidi in vdove prihajajo osebno k temu sodišču z raznimi vprašanji in priganjanji glede njihovih zadev, toda sodnik jim ne more dati nobenih navodil, dokler ne bodo vsi spisi urejeni. Stranke s svojimi intervencijami sodišče le nadlegujejo in po nepotrebnem motijo vsled česar se izgublja čas na našo škodo. Zaradi tega opozarjamo vse vojne invalide in vdove, naj sodišča nikar ne nadlegujejo. Ko bo to delo izvršeno, se bo pričelo z reševanjem posameznih spisov, kar se bo objavilo. Člani naj pa svoje zadeve prednašajo potom svojih podružnic na oblastni odbor, ki bo prej zadeve uredil za vse, kakor pa vsak posameznik zase.

Krajevni odbor v Domžalah javlja vsem članom, kateri so pustili uverenja in sklepe pri tajniku tov. Vodopivcu, da je isti napravil vse prijave in izposloval potrebno. Dotični se pozivljajo, da naj svoje listine vzamejo nazaj. Kdor pa se ni prijavil do 30. nov. t. l., mu ni treba več hoditi k tajniku, ker mu ne more pomagati. Krajevni odbor ima v zalogi knjige novega invalidskega zakona, komad po 4 Din. Ker je knjiga potrebna vsakemu, upamo, da jo boste vsi kupili. Dobi se pri blagajnici tov. Ulčarjevi.

Obvestilo komisarja pri Središnjem odboru. Prejeli smo obvestilo z naročilom, da priobčimo našim organizacijam: Gospod minister socialne politike in narodnega zdravja je 20. tek. meseca razrešil komisarja g. Tomaševiča, generala v pok., dosedanje dolžnosti. Z istim dnevom pa je poveril istega g. komisarja, da vodi vse posle na mesto Središnjega odbora, dokler se ne preustroji Središnja organizacija in ne napravijo nova pravila za celokupno združenje. Dalje je poverjeno g. komisarju, da izda pooblastilo pravnemu svetniku g. dr. Vigelu Zdravku, da podvzame proti vsem osebam, proti katerim so v izvešju g. komisarja iznešene krivice in materialne odgovornosti, sodno postopanje v smislu obstoječih za-

nekaj invalidov in vdov, ki so po prejšnjih zakonih izgubili svoje pravice, sedaj pa mislijo, da bodo po sedanem zakonu kaj dosegli ako se prijavijo? Tako imamo ljudi, ki še sploh niso bili po prevratu priznani in niso nikdar ničesar prejeli ker se niso nikamor prijavili. Drugi so tudi že pozneje zamudili roke in svoje zadeve zanemarili.

Dotičnih vloge ali prijave so tudi sedaj brezpredmetne.

Prijav je bilo vloženi veliko, posebno proti koncu termina. Sodišča niso mogla izdati takoj potrdil ker morajo akte preštudirati. Potrdila za prejetje invalidnine bodo že izdana polagoma.

Opazili smo, da je mnogo invalidov ali vdov dobilo taka potrdila v roke, pa niso vedeli zakaj so potrebna. Ako niso prepričani, da je poslalo njihovo sodišče ravno taka potrdila tudi Računovodstvu za vojaške mirovine, finančne direktije v Ljubljani, jih morajo poslati sami.

Če pa je kdo tako potrdilo izgubil, mora sam poskrbeti, da dobi drugega. Ker so bili akti odposlani invalidskemu sodišču v Ljubljano, mogoče, da ne bo domače sodišče moglo več izdati duplikata? V takem slučaju s emora obrniti dotični na Invalidsko sodišče pri Dravski diviziji v Ljubljani.

Pripetijo se slučajji, da pride kdo z velikim trudom in stroški osebno v Ljubljano iskat svoj akt ali vprašat kdaj bo rešen ker že od septembra t. l. ne dobiva več invalidnine?

Opozarjamo, da to ni potrebno. Če se je prijavil, je moral dobiti potrdilo, ali pa ga je dobilo direktno računovodstvo? C slučaju ako ga je izgubil, naj gre na domače sodišče, ali zaprosi pismeno Invalidsko sodišče v Ljubljani.

Nikdar pa ne bo s svojo osebno intervencijo dosegel rešitve svojega akta, ker to gre točno po uradnem potu in vrstnem redu. Po novem letu bo začela teči invalidnina po novem. Takrat se zna začeti še večje osebno prihajanje v Ljubljano po rešitve.

Opozarjamo, da to ni potreba, da ne bo ničesar zaleglo. Invalidsko sodišče bo redno reševalo, vendar pa ni kmalu pričakovati vseh rešitev. Vsak akt pa mora itak iti potem še na Višje invalidsko sodišče v Beograd.

Navadno pridejo taki ljudje brez sredstev, in nimajo še za vožnjo nazaj, kaj še za prehrano? Potem pa moledujejo tukaj od urada do urada najbolj pa pri oblastni organizaciji. Mi nimamo za to sredstev, da bi plačevali nepotrebno prevažanje. Kdor želi kaj vprašati naj se obrne pismeno preko svoje organizacije.

konov. Končno bo g. komisar izdelal nova pravila.

Križe pri Trziču. Dne 17. novembra t. l. popoldne je krajevni odbor združenja vojnih invalidov imel gledališko predstavo v dvorani telovadnega društva v Križah, ki je bila dobro obiskana. Pri igri so nastopali člani dramatičnega odseka UVI iz Ljubljane, ki so svoje vloge mojstrsko odigrali, zlasti pa se je odlikoval v svoji vlogi biv. učit. v Trziču g. Krištof. Rezultat predstave »Nebesá na zemlji«, je bil v vsakem oziru prav zadovoljiv, za kar gre zahvala tudi članom dramskega odseka v Križah, ki so s svojo priznano kolegialnostjo sodelovali in dvorano združenju brezplačno posodili.

Iz Trziča. V nedeljo dne 17. novembra t. l. ob 20. uri se je vršila v tuk. Zadržnem domu gledališka predstava »Španska muha«, katero so vprizorili člani dramskega odseka UVI iz Ljubljane. Pri polni dvorani so člani ansambla svoje vloge jako spretno in dovršeno absolvirali, pri čemur se je zlasti odlikoval priljubljeni nek. učit. v Trziču g. Krištof, ki je s svojim nastopom in izvrstno posrečeno masko povzročal v dvorani salve smeha. V gmotnem oziru je igra izpadla zadovoljivo. Pohvalil jo je tudi »Jutrov« poročevalec. Dostaviti moramo, da je bilo nekaj gledalcev navzočih za boglonaj, ki so rekli, da bo že vsegamočno Janez plačal. Janez pa, ki se »opravičeno« ponaša s svojo osebnostjo, se pa nič ne zraja. Pri predpripravi je pridno sodeloval g. Flander, ki je že opetovano pokazal s svojo priznano požrtvovalnostjo mnogo smisla za problem vojnih žrtev. Tudi gospoda Vehovca in gospo soprogo ne smemo pozabiti, ker sta šla v marsičem na roko, zlasti pa se moramo spomniti na dobro kislo zelje in kranjske klobase, ki so šle občinstvu v slast. — Krajevni odbor pozivlja slednjič vse člane, ki še niso plačali članarine za to leto, da to takoj store. V to svrhu dobijo pri Mihju Megušarju ali Markiču v Trziču položnice, po katerih naj nakažejo dolgujoči znesek. Opozarjamo, da bomo pri božičnici upoštevali le tiste, ki so redni člani. Le-ti naj se javijo s svojimi prošnjami pri tovarišu Markiču, trafikantu v Trziču.

Krajevni odbor udruž. voj. invalidov v Moravčah vabi svoje člane, da nemudoma poravnajo naročnino za časopis »Vojni Invalid«. Sedaj ima le malenkostno število članstva pla-

čano naročnino. Ako je eden ali drug plačal 12 Din naj ne misli, da ima plačano za celo leto, ker šele po 1. juniju stane časopis mesečno 1 Din. Torej za celo leto 1929 mora vsak plačati za časopis 17 Din, ne kakor si eni tolmačijo 12 Din. Za naprej, t. i. prihodnje leto bo stal časopis mesečno 1 Din. Toliko v vednost vsemu članstvu. Naproša se, da vsi nemudoma poravnajo, ker denar moramo takoj odposlati »Upravi lista«. Ne odlašajte več. Novo leto je blizu, računi se morajo poravnati. Dokler ne odpove lista, ga je dolžan vsak plačati. Zaradi novega invalidskega zakona bo več vojnih žrtev reduciranih, in tako bodo nekateri tudi list opustili. — Krajevni odbor.

Božičnico namerava prirediti krajevni odbor ljubljanskega združenja ravno tako, kakor pretekli dve leti. Izdal bo svojim najrevnejšim članom in članicam nakaznice za nekaj živil. Upoštevani bodo pa samo taki, ki so v smislu novega inv. zakona še zaščiteni in ki niso od sodišča prejeli »Odluke«. Člani in članice naj se v ta namen zgledajo v dneh od 5. do 14. decembra t. l. Na poznejše priglasje se ne bo oziralo.

Traike se nameravajo ustanoviti, in sicer: v Ljubljani na sv. Petra cesti v okolici hotela Lloyd in v bližini cerkve sv. Jožefa, dalje v Vnanjih Goricah, občina Brezovica pri Ljubljani. Po invalidskem zakonu zaščitene osebe, ki razpolagajo v navedenih krajih s primernim prostorom in ki imajo za to potreben denar, naj se radi informacij zgledajo v pisarni Krajevnega odbora UVI v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica, soba št. 3, najkasneje do 8. decembra t. l.

Politične beležke.

20 LETNICA BALKANSKE KONFERENCE V LJUBLJANI.

Sklep o političnem združenju Jugoslovanov in in združenju balkanskih držav v balkansko federacijo.

Dne 21. novembra 1909 se je vršila v Ljubljani balkanska konferenca, ki se je bavila z vprašanjem političnega zedinjenja Jugoslovanov in s problemi balkanskih razmer. Na konferenci so bili zastopani Slovenci, Hrvati, Srbi, Nemci in Čehoslovaki. Med udeleženci omenjamo zlasti Etbina Kristana, Dimitrija Tučovića, drja Viktorja Adlerja, dr. Karla Rennerja, Juraja Demetrovića, Vilima Bukšeka, Jakšića, Raušerja Bruchu itd.

Konferenca je izdala posebno resolucijo in razpravljala javno.

GEORGES CLEMENCEAU JE UMRL.

V svetovni vojni so Nemci prodrli daleč v Francijo. Sto kilometrov so imeli do Pariza. In tedaj je zarohnel stari tiger, podrl Caillauevo vlado ter prevzel sam novembra leta 1917 predsedništvo vlade. Caillaue je dal zapreti, notranjega ministra Malvya pa je hotel izročiti državnemu sodišču. Prišel je propagando za vojno, za nadaljevanje in s tem opogumil Francoze in zaveznike tako, da je končno diktiral mir. S parolo vojna na nož, vojna, vojna, je porazil s francoskim militarizmom nevarni srednjeevropski Viljemov militarizem, ki je že leta ogrožal svetovni mir.

In pod predsedstvom tega tigra Georgeja Clemenceauja je sklepala komisija mir s premaganci, oziroma morala sprejeti diktat, ki je odgovarjal interesom zmagovalcev.

Clemenceau je bil radikalec. Bojevit in nebrzdana narava. Po zunanosti slaboten, a žilav. Že leta 1871 je udril v burbonsko palačo in zahteval republiko. Francozi ga imenujejo rešitelja Francije.

Ta mož je umrl v nedeljo ob 1.45 uri zjutraj v Parizu v 89. letu starosti.

Povsem naravno je, da se ga spominjajo vse države in politiki, ki so bili med zadnjim letom svetovne vojne v zvezi z njim. Clemenceau je bil ponovno ministrijski predsednik in sicer prvič leta 1906, ko je izgnal pariškega škofa. Nacionalist od nog do glave je neprestano zahteval tudi vrnitev Alzacije in Lorene od Nemčije.

Zasluga njegova je v tem, da je strl oholost srednjeevropskega militarizma. Pravi uspeh bo pa šele takrat, ko zmaga misel svetovnega miru in če ta zmaga je tudi to uspeh — bivše grozovite vojne.

Clemenceauja so pokopali v Vandeeji brez slovesnosti, ker je to sam želel. Rakvo si je pripravil že sam, nagrobni spomenik mu je pa že leta 1926 daroval neki grški prijatelj.

DVOJNA ITALIJANSKA MERA.

Dočim zahtevajo Italijani za rojake na Malti vse narodnostne pravice, jih obenem odrekajo Nemcem in Slovanom na italijanskem ozemlju.

Na skupščini propagandističnega društva »Dante Alighieri« je bila soglasno sprejeta resolucija, ki protestira proti ugonabljanju italijanskega jezika na Malti. Resolucija apelira na

angleški narod, naj ne dopusti, da se uniči italijanski značaj otoka Malte, ki je bil že od nekdaj italijanski. V nadaljnjem se sklicuje resolucija na skupaj z Angleži prelito kri Italijanov v svetovni vojni, na veliko svobodoljubnost angleškega naroda in svari Angleže, naj ne stopajo po vzgledu nekdanje habsburške tiranije, ki jo je izvajala avstro-ogrsko monarhija v italijanski Dalmaciji, Trstu in Tridentu.

Najznačilnejše je, da se v tej resoluciji proglašajo kot neosnovane trditve angleškega in nemškega tiska, s katerima se hoče opravičiti angleška politika na Malti s politiko, ki jo izvaja Italija napram Nemcem na Južnem Tirolskem ter napram Slovincem v Primorju in Istri. Društvo »Dante Alighieri« ugotavlja, da se ne moreta primerjati angleška in italijanska politika z istega stališča, ker so Maltežani že od nekdaj na svojem sedanjem prostoru pripadniki italijanskega naroda, ki imajo pravico zahtevati, da se spoštuje njihova narodnost, do čim so Nemci in Slovani na italijanskem ozemlju tuj, inozemski priseljeni element, ki prebiva na zemlji, sedaj končno pripojeni svoji domovini. Zato je Italija Nemcem in Slovincem popolnoma upravičeno vsilila svoje zakone, svoje šole in svoj jezik, kakor delajo to tudi druge države napram inozemcem, ako so naseljeni na njihovem ozemlju. Društvo »Dante Alighieri« je poslalo to resolucijo angleški vladi v London in predstavnikom angleške vlade na Malti.

PRED PRIČETKOM TRG. POGAJANJ Z ROMUNIJO.

Te dni se bodo začela trgovinska pogajanja med našo državo in Romunijo. Točno še ni znano, v katerem mestu se bodo vršila, vendar je stavljen predlog, da se vrše v Bukarešti. Naša vlada bo najbrže na to pristala, nakar bo naša delegacija odpotovala v Bukarešto. Naše zun. ministrstvo je zbralo v vseh gospodarskih ministrstvih material za pogajanja.

PROTI ITALIJSKE DEMONSTRACIJE V MADJARSKEM PARLAMENTU.

Italijanski minister prosvete Giuliano Balbini, ki je pred nekaj dnevi prispel v Budimpešto, je posetil madjarski parlament, kjer je sedel v diplomatski loži skupaj z italijanskim poslanikom in madjarskim prosvetnim ministrom Klebelsbergom. V trenutku, ko je minister Balbini stopil v parlament, je govoril poslanec Oestör, ki je za trenutek prekinil svoja izvajanja, da izrazi zadovoljstvo nad prisotnostjo člana italijanske vlade pri debati v madjarskem parlamentu. Poslanci desnice in centra so te besede sprejeli z burnimi ovacijami. Balbini se je zahvalil po fašističnem načinu s tem, da je istegnul in dvignil desno roko.

Takrat so zagnali socialistični poslanci strašen vrišč ter začeli vpiti: »Kaj je z Matteottijem? Vi ste predstavniki ubijalcev! Koliko moramo plačati Italiji na račun reraracij? Vi ste nam vzeli Reko! Vladni poslanci so hoteli prevpiti socialistične proteste in predsednik parlamenta je večkrat zaman pozval te demonstrante, naj utihnejo. Oestör je komaj dovršil svoj govor. Med drugim je rekel, da je Mussolini edini državnik v zmagovitih državah, ki je, čeprav je na odgovornem mestu, smel reči, da Madjarska ni odgovorna za vojno in da ima Madjarska pravico, zahtevati revizijo mirovne pogodbe. Medtem se je nemir polegel in je bil dnevni red odgoden. Italijanski minister Giuliano in njegovi spremljevalci so molče poslušali demonstracije in se po par minutah odstranili iz dvorane, kjer je potem zopet nastal mir.

ITALIJA SE OBOROŽUJE DALJE.

139 milijonov lir za nove ladje.

V proračunu za 1930-31 in 1931-32 je postavila italijanska vlada znesek za nove bojne ladje, oziroma pomorsko oboroževanje. To bo prvi zakon, ki ga bo moral parlament sprejeti v seziji, ki se te dni prične.

BELGIJSKA VLADA BOJKOTIRA MUSSOLINIJA.

Belgijski ministri izjavljajo, da ne marajo sedeti z Mussolinijem pri eni mizi.

K poroki italijanskega prestolonaslednika Umberta in princezinje Marije Jožefe se peljejo v Rim belgijska kraljeva dvojica, princ Leopold, maršal dvora ter dva adjutanta z obojem. Belgijska vlada pa ne pošlje nobenega zastopnika. Ta odlok vlade tolmačijo tako, da se je postavila vlada na stališče belgijskega zunanjega ministra Hymansa, ki je odklonil, da bi sedel z Mussolinijem ob isti mizi.

JUSTIFIKACIJA AFGANSKEGA SAMOZVANČA.

Truplo obešenega kralja plen roparskih ptic.

V Pešavar je prispel neki šofer, ki je prvi prinesel fotografične slike o justifikaciji bivšega afganskega kralja Habibulaha in njegovih tovarišev, ki so bili najprej obešeni in potem še streljani. Obsojence so odvedli iz trdnjave na letališče, kjer je bilo postavljenih šest vislic. Zadnji je bil obešen Habibulah, ki je umrl zelo junaško. Trupla so pustili na polju nepokopana in so postala plen roparskih ptic.

Po poročilih potnikov, ki prihajajo iz Afganistana, je sedaj zavladal tamkaj red in mir. Le posamezni pobegli pristaši justificiranega kralja Habibulaha napadajo manjše naselbine in popotnike po cestah ter jih plenijo. Ker pa

nastopa Nadirkan zelo odločno proti tem roparjem, od katerih je bilo že več ustreljenih in obešenih, je pričakovati, da bodo tudi ti v kratkem iztrebljeni.

RUSKO-KITAJSKI KONFLIKT.

Državni svet je včeraj poslal Društvo narodov in državam, ki so podpisale Kellogov pakt, brzojavko, v kateri pravi: Čeprav je Kitajska v neprestani defenzivi, so vendar sovjetske čete opetovano napadle kitajske linije, da si še ni bila napovedana vojna. Ruske čete so zavzele več kitajskih mest in hudo poškodovale nedolžne kitajske državljane. Brzojavka izraža nado, da bodo države, ki so pristale na Kellogov pakt, »odredile prikladne ukrepe proti nasilju, ki ga obsoja Kellogov pakt, in da bodo kaznovalle napadalca.«

»Daily Telegraph« poroča, da je kitajska vlada po brezuspešnem nemškem posredovanju v ruskokitajskem konfliktu o kontroli na vzhodni kitajski železnici dala vrvovnemu poveljniku v Mandžuriji, maršalu Čangtjangu, pooblastilo, da takoj začne pogajanja z rusko vlado, da se doseže konec obmejnih bojov in ureditev železniškega vprašanja. Po drugih vesteh je general Čangkajšek sklenil premirje s svojim notranjim sovražnikom, krščanskim generalom Fengom, s katerim so ustavljene vse notranje sovražnosti.

Iz Harbina pobegli beli gardisti poročajo, da vlada tam velika panika. Bežeči Kitajci plenijo vse ozemlje, ki ga morajo izprazniti.

Japonska z največjo pozornostjo motri položaj v Mandžuriji in čaka samo na to, da zasede železnico Čangšang, kamor je investirala mnogo japonskega kapitala.

ALBANCI SE OTRESAJO ITALIJANOV.

Boji med albanskimi plemeni. — Umoril italijanskih oficirjev. Ultimatum kralju Zogu zaradi italijanske politike.

Po vesteh iz Albanije se je v neposredni bližini naše meje v srednji Albaniji razvnel resen in krvav spor med albanskimi prvaki posameznih plemen. Gre predvsem za dva ugledna albanska prvaka, barjaktarja iz Komiša in barjaktarja iz Piškopeje, ki sta oba pristaša kralja Zogu ki sta se sprla. Zaradi tega je med obema njunima plemenoma prišlo do vojne. Kot posrednik je nastopil italijanski major Evgenij Donati, ki je takoj aretiriral tamošnjega prefekta in ga odvedel v Tirano, ko je prišel intervenirat.

Z druge strani se doznava, da so nekatera albanska plemena predložila kralju Zogu ultimatum proti režimu italijanske uprave ter maltretiranju in izrabljanju albanskega prebivalstva po Italijanih. Prebivalstvo v Piškopeji se na-

LISTEK.

Leonhard Frank:

Oče.

Prevaja Mile Klopčič.
(Nadaljevanje.)

Tudi Robert je molčal in delal, kar so mu odkazovali. In ko so ga hoteli uporabljati le še za vodonošo v hotelski kavarni — večkrat je pustil oditi goste, ne da bi bili plačali — je sprejel tudi to.

Robert je vedel, da se bo nekaj zgodilo. Zato je dalje prenašal ta nevarni mir. Zakaj kako bi bilo mogoče, da se ne bi nič zgodilo s strani njega, ki ni imel več kaj izgubiti, ker je vse že izgubil? Ki je tičal v tanki natakarski koži, pod katero je kričal človek, kričali strašno molče bolečina, ljubezen. Ob najmanjšem povodu bi koža utegnila počiti. Zakričalo bi.

Otroške puške in sabljice je odnesel sebi izpred oči v hotel ter jih položil za klavir. Če je namreč le pogledal te igrače, ga je zapeljala krivda. A če je stregel z vojnimi odlikovanji okrašenemu poročniku, mu roke niso drhtele.

In ko je nekega dne prikorakalo neko rodoljubno mladinsko društvo — nedorasli fantje s puškami — po cesti navzgor in pelo mimo hotela: »Kann dir die Hand nicht geben, dieweil ich eben lad'...«, se je zavest krivde pekoče zažrla v Roberta. Zakaj tudi on je bil učil in dal sina učiti takih pesmi in ga poln očetovskega ponosa poslušal.

V divji napetosti je stal pod hotelskim portalom in čutil, da bi bil njegov skok na mimo korakajoče, zapeljane fante skok v zrak. Zakaj za fanti in za bojno pesmijo je bilo nekaj, česar ne moreš zgrabiti: neviden, breztelesen sovražnik. Bog ga je zadržal pred skokom. Pridržal ga je za tisto minuto, ko bo sovražnika lahko zgrabil, je čutil Robert.

Nekega dne pa je tako ostro spoznal sovražnika, ki je v človeku samem in ne izven njega, da so postale njegove uči morilca, ki se zaveda svoje krivde. Zgodilo se je tedaj, da so ga polile solze divje mržnje, če je videl dekleta, ki je izgubilo svojega ženina, ženo, ki je izgubila svojega moža,

starše, ki so izgubili svojega sina, pa so se vendarle lahko smehljali in kot vedno naročili čašo piva.

Neko mater, ki so ji bili na polju časti po teptali njeno oporo za starost, njeno upanje, osrednjo točko vse njene ljubezni — njenega lastnega sina, in ki je rekla Robertu, »zdaj se moramo pač sprijazniti s tem«, je divje zgrabil za vrat.

Bog je pobožal natakarjeve roke in položil njegove prste — ki jih je bila iznenada spreletela ljubezen — rahlo materi na rame. Zakaj ni bila kriva žena, ni bila sovražnik ne ona ne njene besede, marveč to, kar je bilo za besedami. In to je bilo nekaj, česar ni bilo. Bila je nepričujočnost ljubezni.

Morilska zavest krivde je izžgala majhno očetovsko ljubezen, da je lahko vstalo v njem pračuvstvo velike ljubezni.

Z najglobljo ponižnostjo, katere središče je bila neusahljiva moč ljubezni, je opravljal posle pikola, nosil gostom vode, izpiral kozarce in odhittel v veliko hotelsko dvorano, ko ga je bil poklical zvonec.

Velika hotelska dvorana je bila polna ključavničarjev, zidarjev, mizarjev, kleparjev, tapetnikov, steklarjev — izmozganih možkih, podobnih kosmatim, strahotno odurnim živalim s človeškimi očmi. Zveza gradbenih delavcev je imela svoje letno zborovanje.

Robert je prinesel govorniku, ki je stal na odru, steklenico vode, se naslonil na klavir, za katerim so tičale otroške sabljice in puške, ter poslušal govornika.

Govornik je razložil, da letos niso mogli izplačevati podpor brezposelnim in obolelim članom. Saj ni bilo skoro nobenih prispevkov. Vrh tega so stalno pošiljali podpore članom, ki so na bojišču — in ti so med vsemi prvi. »Rezerve so izčrpane. Blagajna je prazna.«

Sedemsto parov oči sedemstoterih topočičih ljudi je strmelo brez svéta v govornika. Ženam, ki so jim bili kuhinjski lonci prazni, in ženam, ki so jim bili možje na bojišču ali pa so že padli, so pordela lica. Železna plošča, ki je ležala že dve leti preko vse Evrope, je vidno ležala tudi preko teh sedemstoterih tovornih živinčet, skrčeni v bolesti in bedi.

Pritlikav fanté je bil potegnil izza klavirja, ki je stal na odru, otroško puško in pomeril, s kopitom ob licu, na sedemsto nepremičnih mož in žena. Vsi so strmeli v odprtino cevi iz bele pločevine.

Na bojišču pa so stali, s puškinim kopitom ob licu, v krivdi in grehu milijoni ljudi nasproti milijonom ljudi, ki so stali v krivdi in grehu.

Tedaj je Robert skočil. Popolnoma počasi je skočil. Mesečniško varno je šel k fantu, mu vzel igračo od lic in stopil prav na rob odra.

In medtem, ko je govornik pil vodo in urejal svoje obračunske papirje, je izpregovoril Robert:

«To-le je puška. Jaz... jaz sam sem jo kupil svojemu fantu. Z njo se je igral. Z njo je neopazno zaigral ljubezen iz svojega srca. Z njo se je učil streljati. Učil sem ga streljati, ubijati. Moj sin je padel. Mrtev je. Jaz sem njegov morilec... Iz očetovskega ponosa, slavohlepja, nepremišljenosti in navade sem postal morilec. In vendar sem ravnal le, kakor ste ravnali tudi vi. Tudi izmed vas je marsikdo izgubil svojega... sina.»

Robert je zamahnil s puško po kolenih in mirno položil oba konca k svojim nogam. Tako bi bil moral storiti pred petnajstimi leti... Ste vi storili?... Potemtakem ste tudi vi morilci.

Naši možje in sinovi streljajo možje in sinove. In oni možje in sinovi streljajo naše možje in sinove. Sleherni pa, ki je ostal doma, upa: moj mož, moj sin se povrne; drugi naj padejo in pomro.

Samo blaznež lahko želi kaj takega... Vprašam vas: ali ni morilec, kdor vzgoji nedolžnega otroka tako, da mora postati najprej morilec, preden njega samega umore! Mar ne postane tako vzgojeni človek morilec, če ustreljati prav tako zapeljane nedolžnega človeka? Ni ga v Evropi dandanes človeka, ki ne bi bil morilec!... Zaslepljeni smo in morilci, ker iščemo in mislimo najti sovražnika izven sebe. Ni sovražnik ne Anglež ne Francoz ne Rus in zanje ne Nемец, marveč v nas samih je. In le zato vidimo v drugem človeku sovražnika, ker je pravi sovražnik nekaj, česar ni. Nepričujočnost ljubezni je sovražnik in vzrok vseh vojn. Vsa Evropa joče, ker vsa Evropa ne zna več ljubiti. Vsa Evropa blazni, ker ne zna več ljubiti.

(Dalje prihodnjič.)

haja že 15 dni v mobilnem stanju. Ljudje so pred dnevi prijeli nekega človeka in ga takoj ustrelil. Zatrjuje se, da je bil italijanski oficir. Kralj Zogu je poslal iz Tirane višjega vojaškega poveljnika, da bi posredoval ter ustavil boje med obema sprtima plemenoma.

Kot najverjetnejše se smatra, da je prebivalstvo v srednji in severni Albaniji silno nezadovoljno z vladno politikom, zaradi česar se je dvignilo z orožjem v roki. Ugotovljeno je, da so bili zadnji mesec skoro vsak dan izvršeni tajinstveni umori. Bajе jih vrši tajna organizacija, ki se imenuje »Črna roka«. V Piškopeji sami je bilo umorjenih okoli 40 oseb. V bližini Piškopeje so videli 16 do zob oboroženih ljudi, ki so izvršili že nešteto ropov. Zanimivo je, da so med mnogimi umorjenici našli tudi trupla nekega italijanskega kapitana, nekega italijanskega poročnika ter mnogo drugih oseb v italijanskih vojaških uniformah. To se smatra kot dokaz, da se je albanski narod začel otrsati Italijanov.

Druge novice.

Novo tovarno aluminija v Rusiji bodo zgradili s stroški 55 milijonov mark; pet ruskih inženjerjev je odpotovalo v Nemčijo, da razjasnijo vprašanja, ki so v zvezi z zgradbo.

Kritje obtoka bankovcev v Nemčiji po zlatu in kritja zmognih devizah se je dvignilo skoraj na 60 odstotkov.

S 1. januarjem 1930 prenehajo v Jugoslaviji sledeče finančne direkcije: Mostar, Osijek, Bitolj in Kragujevac; ostane jih še 9 oziroma 10 (deseta je Beograd z Zemunom in Pančevom).

Piva Nemčiji so zvarili v prvi letošnji polovici 33.045.000 hl, v tretjem četrtletju 17.732.000 hl, kar je ca 1 milijon hektolitrov več kot v tretjem lanskem četrtletju.

Kritje bankovcev v Italiji znaša po zadnjem izkazu državne banke 56:16%.

Nafta in petrolej v Bosni. Rudarsko ravnateljstvo v Sarajevu je poslalo v okolico Bjeline posebno komisijo strokovnjakov, ki so pričeli preiskovati ondodna zemljišča v svrhu odkritja glavnih petrolejskih in naftinih vrelcev. Da morajo biti v teh krajih bogati izvori nafte, sklepajo iz tega, ker jo kmetje pridobivajo kar iz studenčnice, ki jo prinaša voda iz podzemskih plasti na dan. Nafta je zelo dobre kakovosti in bodo pridobivali iz nje petrolej, parafin, zemeljski vosek in asfalt.

Jugoslavija in vojna odškodnina. Na račun vojne odškodnine je prejela Jugoslavija do sedaj 145.965.000 mark. Te vsote pa naša država ni prejela v denarju, ampak v stvarnih dobavah, največ raznih strojih.

Bruhajoči vulkani. V Srednji Ameriki je pričel delovati ognjenik Santa Marija. Iz žrela se je dvignil ogromen stebel dima do 1000 m visoko tako, da je zakril vse obzorje. Čez nekaj časa je začel deževati na zemljo pepel, ki je pokril vso okolico z nad en meter debelo plastjo pepela. Lava je uničila več vasi in mest ter zahtevala nad 400 človeških žrtev. Mnogo jih je zalotila kar sredi polja pri delu.

Lakota na Kitajskem. Iz glavnega mesta Kitajske, Pekinga, javljajo, da je tekom letošnjega leta umrlo v provinci Cham Si 2.100.000 ljudi. V isti provinci jih leži še 1.300.000 težko bolnih in vsled gladu oslabiljenih, za katere je malo upanja, da bi okrevali. Nevarnost je tem večja, ker je nastopila v tamošnjih krajih huda zima. Sestradijem pomaga neka ameriška krščanska unija, ki je pa sporočila ameriškega predsedniku Hooverju poziv za hitro pomoč, ker so ji pošla že vsa sredstva.

Dijak brez rok. V osješko gimnazijo se je vpisal te dni dijak brez rok. Prišel je iz vasi Orahovice v Slavoniji, kjer je obiskoval osnovno šolo. Nesrečni dijak si pomaga v vsem z nogami. Od rojstva mu manjkati obe roki. Z nogami piše, piše, je itd.

Kamen iz neba preprečil poroko. V Zaječarju v Srbiji se je dogodil slučaj, kakršnega še ljudje ne poznajo. Ko so se svatje nekega kmeta peljali na ženin dom, je priletel na svatovski voz z neba kamen-meteor, razbil voz ter težje in lažje ranil na njem se nahajajoče svate. Med njimi je zavladala silna preplašenost in so se razbežali na vse strani tako, da se poroka ni mogla izvršiti. Babjeverne ženice so pa šle k nevesti ter jo pregovorile, da se naj ne poroči, češ, da je kamen z neba prst božji.

Zdravstvo.

MED KOT ZDRAVILO.

Že v minulih stoletjih se je pristni čebelni med rabil kot zdravilo. Ker se ni ohranilo navodilo, kako se rabi v posameznih slučajih obolenosti, je umevno, da je pri napačni uporabi izostal učinek, ki je pri pravi uporabi naravnost presenetljiv.

Veljalo je mnogo poizkusov, da zamoremo danes v posameznih slučajih obolenosti dati navodila za rabo medu kot zdravila: omejimo se samo na bolezni, ki so bile naravnost čudovito ozdravljene v tolikih slučajih, da je domišljija ali sugestija izključena.

Med kot pomirjevalno sredstvo za živčevje pri pomanjkanju mirnega spanja.

Vzemi vsak večer ko si že legel v posteljo po 2 kavini žlici nerazredčenega medu, najsi bo tekoč ali že strjen in sicer hladnega, neugretega. Ne zavžij medu takoj, ampak zadrži ga toliko časa v ustih, da se razgreje na telesno toploto in s slinami dobro pomeša. Pri nekaterih osebah učinkuje kura že prvi večer, pri zelo razdraženem živčevju šele po nekaj dneh. Najboljše učinkuje cvetlični (pomladni) med. Opozorjamo one osebe, ki se izogibajo sladkorja, ker se boje, da bi odebale, da med ne debeli kakor sladkor, nasprotno razkaja celo ono toliščo, ki jo kri odlaga na neljubni način na posamezna mesta človeškega telesa.

Med kot zdravilo proti vnetju sluznic v ustni votlini in temu vnetju sledečemu nahodu.

V slučaju vnetja ustne votline jemljejo bolniki med zmešan v vroči lipov čaj, kar je popolnoma napačno.

Vsled vročine čaja izhlape eterična olja iz medu, vročina pa še bolj razdraži že itak vnete sluznice, zato ni čudno, da izostane vsak učinek. Ako hočemo potolažiti vnetje sluznic, moramo vzeti med nerazredčen, in ga zadrževati čimdalje v ustni votlini, predno ga zavžijemo, saj ni želodec vnet ampak ustna votlina. Najbolj primeren za ta namen je pomladni med, a ga ne kaže vzeti več nego kavino žlico v presledkih po 2 uri, ker je med močno hranilo, ki bi v veliki množini zavžito prekomerno obremenilo srce.

Popolnoma umevno je, da osebe, ki uživajo redno vsaki večer nerazredčen med kot tolažilno živčevja, ne poznajo vnetja sluznic v ustni votlini.

Med kot kreplilo po prestani bolezni.

Med je hranilo, ki so ga čebele že prebavile in je naravnost neverjetno prebavljiv človeškemu želodcu. Razen invertiranega sladkorja vsebuje med tudi železo in druge snovi, ki so potrebne za okrepčanje organizma po prestani bolezni ali pri šibkih otrocih. Tu pridejo najbolj pustoštev temne vrste medu. Na črni kru namazan temen med krepi neverjetno naglo oslabele človeško telo. V ta namen se vzame redno le nerazredčen med, ki se ga namaže na kruh le toliko, da ne kaplja iz kruha.

Izgovor, da po medu zobje bolijo, ne drži. Resnici odgovarja, da med izčisti votline nagnitih zob, vsled česar pride živec v dotiko z zrakom in seveda zaboli. To je dobrohoten opomin, naj se podamo k zobozdravniku, da zaceli ranjene zobe v preveliko našo korist.

Med kot zdravilo pri obolenju želodca, pljuč, črev, obisti in mehurja.

Med tem, ko se rabi med pri prej opisanih obolenjih nerazredčen, se rabi pri teh obolenjih vedno le razredčen z vodo ali kako drugo pijačo, ki pa ne sme biti toplejša nego telesna toplota. V ta namen služi najbolje ne premrzla, postana voda. V navadno čašo se vlije postano vodo, vzame kavino žlico medu, ki se ga toliko časa meša, da se popolnoma raztopi. Opomnil je treba, da se med sila nerad topi v vodi in je treba nekoliko vztrajnosti in potrpljenja, da se med popolnoma razdeli v vodi. V nobenem slučaju se ne sme pretiravati in navadna čaša je dovoljna množina za odraslo osebo in naj se jemlje v razdobju vsaj 2 ur. Po izkušnjah učinkuje vsak med zdravilno v teh slučajih obolenja, vendar je zdravilna moč posameznih vrst medu pri raznih obolenjih različna.

Za obolenje želodec je najboljši ajdov med, za pljuča pomladni in hojev med za čreva, obisti in mehur pa je najboljši visoko poletni med pravega kostanja, ki mu primešamo polovico ajdovega.

Pripomnimo, da je z medom oslajena voda najcenejša in najbolj osvežujoča brezalkoholna pijača. Edino na kisle jedi n. pr. salato ni priporočljivo piti take z medom oslajene vode, ker to prenese malokateri želodec.

Med kot živilo v pecivu.

Že prednamci so cenili pecivo oslajeno z medom. Med tem, ko obteži s sladkorjem oslajeno pecivo tudi zdrav želodec, prenese z medom oslajeno pecivo tudi šibkejši želodec. Vzrok je, da medu pred uporabo ne prevrejo. Med se mora vsaj četr ure izpostaviti vretnju, treba pa je paziti, da ne vzkipi kakor mleko, potem ohladiti in šele nato porabiti. Ni treba posebno poudarjati, da gre v ta namen krona ajdovemu medu izmed vseh vrst medu.

K sklepu še nekoliko besed o redilnosti, lastnostih in nakupu medu.

Med živili zavzema med najodličnejše mesto, saj je dognano, da vsebuje med štirikrat toliko redilnih snovi kot meso.

Med je gosta tekočina in tehta 1 l zrelega medu 1300 do 1430 gramov. Takoj po vrcanju (odjemanju) je med čist in prozoren, barva je lahko svetla kakor pri oljvem olju, rdečkasta ali temna, kakršna je pač vrsta. Med se mora hraniti v dobro zaprtih posodah, ker je zelo higroskopičen, navzame se vlage iz zraka in začne kisati na površini. V dobro zaprti posodi se med sčasoma strdi, odtod ime strd in sicer, ako je bil zrel, se ves strdi, ako ni bil dovolj zrel pri odjemanju, se le deloma strdi. Med, ki se izpostavi v stekleni posodi več dni solncu, se nerad strdi. Strjen med se napravi vedno lahko tekoč, ako se v zaprti posodi izpostavi solncu ali segreje na ta način, da se postavi zaprto posodo z medom v toplo vodo in polagoma (tekem 24 ur) med steče brez škode na kakovost. Ako se pa med naglo ugrije na 50 ali več stopinj, izgubi veliko na okusu in vrednosti.

Cena medu je v zadnjih letih zelo padla. Danes se dobi med pri čebelarjih v množini do 5 kg po 20 do 25 Din po kakovosti, množine od 5 kg najprej se dobi po 18 do 22 Din po kakovosti. Občinstvu je dana ugodna prilika, da si oskrbi po nizki ceni zdravilo in hranilo. Ako bodo bolehnji, se bodo poslužili medu kot zdravila in smo prepričani, da bo marsikateri zopet veselo dvignil glavo: in da smo to dosegli z našim člankom, bo za nas največje zadoščenje.

Raznoterosti

ZAKLAD NA DNU BOSPORA.

Zgodba nekdanjega turškega mogočnika.

V Brooklynu v Ameriki je umrl pred kratkim star mož, ki so ga šteli svoj čas med najbolj vplivne osebnosti na dvoru predzadnjega turškega sultana. Ta mož se je imenoval Džedžd-bej in je nosil naslov in funkcijo »hranitelja sultanovega črnilitika«. Bil je torej nekakšen njegov osebni tajnik. Da ni bila ta funkcija prav nič od muh, dokazuje to, da si je znal po vzoru drugih bejev

in paš nagrabiti ogromna bogastva. Imel je seveda mnogo sovražnikov, a to mu ni škodovalo, ker se je s svojo zvitostjo izmazal iz vsakega nevarnega položaja. Dokler ga ni nekega dne ugonobila ženska. Džedžd-bej se je bil zaljubil v lepo, mlado Egipčanko Murmijo, čeprav je bil takrat že precej v letih in so se trije drugi mogočniki na dvoru potegovali za njeno ljubezen. Nekega večera jo je dal siloma ugrabiti in odvesti v svoj harem. Tedaj so se njegovi trije tekmeči pritožili pri sultanu in so dosegli, da mu je poslal po evnuhu znamenito »svileno vrstico«. To je pomenilo, da se mora bej do zarje novega dne s to vrstico obesiti. No, pa se mu ni mudilo na oni svet. Zjutraj so našli sicer v njegovi spalnici obešenca, a predno so pogruntali, da je ta obešenec navadna lutka iz cumj in v bejevi običajni obleki, je bil obsojenec že odnesel pete s turškega ozemlja. Šele čez leto in dan se je pojavil v Brooklynu, kjer je začel trgovati s tobakom. Z njim je živel tudi eden njegovih sinov, ki se je bil poročil z Američanko. Ko se je staremu beju bližala smrt, je izpovedal sinu, da je bil pred begom iz Turčije v bližini enega svojih gradov ob Bosporu potopil večji del svojih zakladov. Kraj, kjer ležijo ti zakladi, je opisal s takšno natančnostjo, da je sin po njegovi smrti z lahkoto pregovoril neko francosko družbo, ki mu bo dala ladje in potapljače na razpolago, da dvigne težke milijone iz dna morja. Vse to seveda proti mastnemu plačilu.

Smešnice.

Učitelj: »Miha, ali mi veš povedati, s čim so se Rimljani kinčali, ko so se vračali v Rim kot zmagovalci?«

Mihec: »Z.....«

Učitelj: »Malo pomisli. Kakšni so prišli naši pevci od pevske tekme v Gabrijah domov?«

Mihec: »Pijani!«

Mala Milka: »Jaz bi lada jezdila oslička — osla bi lada jezdila.«

Mati (svojemu možu): »Daj, daj, vzemi otroka na ramo že vendar, da bo mir.«

Ona (pred odhodom na letovišče): »Torej, pa z Bogom. Kmalu ti bom pisala.«

On: »Toda, saj sem ti dal denarja za 6 tednov.«

Gospa: »Mina prinesite mi čist nož, tale je umazan.«

Mina: »Kako, umazan naj bi bil? Saj je bila zadnja stvar, ki sem z njim rezala, šihtovo milo.«

Nevoljna mati (v tramvaju): »Ne zijaj venomer v onega gospoda, sicer te bom za ušesa stresla.«

Mirko: »Le me, le, bom pa sprevodniku povedal, da sem že sedem let star.«

Stražnik (strogo): Zakaj niste obstali, ko sem zapiskal?«

Mlada šoferka: »Vi znate tako lepo piskati, da se mi je škoda zdelo, ako bi prenehali, zato sem vozila dalje.«

»Tole vaše sredstvo za slušanje ni nič prida,« je dejala nejevoljna gospa, ko je stopila v lekarno.

»Kako to mislite?« je vprašal lekarnar.

»Štiri tedne si že mažem noge s to mažo, pa niso še nič manjše.«

Vojak (na trgu kuharici): »Dober dan Micka!«

Kuharica: »Nobenega prilizovanja! Jaz že imam svojega fanta.«

Vojak: »Potem pa vsaj skrijte one klobase, da ne bodo tako zapeljivo kukale iz košare.«

»Gospodična ali vas smem vprašati, koliko ste stari?«

»Zapomnite si, vi gospod, ženska je toliko stara, kolikor izgleda.«

»Nemogoče, gospodična, tako stara pa gotovo niste.«

SADNO DREVJE

različnih vrst, visoko, srednjeveliko in nizko-debelno imam za oddati v večjem številu.

Izbere se lahko hruške, jabolane, črešnje, češplje, breskve, marelice in orehe najboljše kvalitete in zelo lepe rasti.

Alojzij Podobnikar iz Brezja 38

Pošta Dobrova pri Ljubljani.

DOBER ZASLUŽEK

se nudi z razpečevanjem tekstilnih predmetov za kar vam neka tukajšnja družba odstopi provizijo. Ponudbe vložite na upravo našega lista pod »Mala tovarna«.

Lep zaslužek se lahko nudi invalidom z razpečevanjem brivske kreme »Brig«. To je snov, ki se rabi pri britju mesto mila. Treba ni vode ne čopiča in nobenega umivanja. Kdor založi 192 Din dobi 2 tucata v razpečevanje, po isti ceni pa lahko tudi več. Ker se lahko zasluži pri komadu najmanj 5 Din se izplača prodajati. Ponudbe se naslovijo na g. D. Grobelnika Celje. Poštni predal 23.

Ako se zavarujete pri Ljudski samopomoči za slučaj smrti imate plačati samo pristopnino, potem pa plačujete od vsakega člana v dotični skupini ako umre po 1 Din, 2 Din, 5 Din ali 10 Din, kar se ravna po višini zavarovalnine. Ker to ni veliko, zato pristopite. Zastopstvo ima tov. Stanko Tomc, tajnik Oblastnega odbora UVI v Ljubljani. Priložite znamko za 1 Din.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavniki za tiskarno: Albert Kolman.